

„NAŠ GLAS“ izide vsakega prvega, in petnajstega v mesecu. Naročnina za celo leto Din 40.—, za pol leta Din 20.—, za četrt leta Din 10.—. — Za inozemstvo je dodati poštino. — Oglasi po ceniku. —

NAŠ GLAS

Uredništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica 6/I. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Upravništvo: Ljubljana, Frančiškanska ulica št. 6. Račun poštne hranilnice v Ljubljani štev. 11.467.

List za državne nameščence in upokoјence.

Državno uslužbenstvo in država.

O važnem problemu uradniške združevalne svobode in pravice do stavke je priobčil znani dunajski uradniški list »Reichsverband der öffentlich Angestellten« nedavno prav zanimiv članek, iz katerega objavljamo naslednje:

»Nedavna železničarska stavka je povzročila, da je vnovič oživila misel, da se stavke v življenjsko važnih, javne interese globoko zadevajajočih obratih, zavodih in oblastvih z zakonskimi ukrepi onemogočijo. Misel ni nova. Prvič se je pojavila leta 1927., ko je socialnodemokratska železničar. strok. zveza to skrajno strokovno bojno sredstvo zlorabila in ga postavila v službo strankarsko političnih stremljenj.

Predvsem naj poudarimo, da je uporabo strokovnih sredstev za strankarsko-politične namene treba brezpogojno zavračati. Toda nobena zakonska prepoved stavke ne bo mogla preprečiti takih zlorab, dokler bodo postojale strankarsko - politično odvisne strokovne zveze. Učinkovito sredstvo bo mogoče najti samo tedaj, če se v smislu zdrave stanovske izzgraditve onemogočijo strokovne zveze, odvisne od političnih strank.

Popolnoma drugače pa je treba gledati na strokovne obrambne mere, ki so naperjene proti nemoralnim, zakonom npravnega reda nasprotujočim samovoljnostim delodajalca, bodisi da odreka uslužbencem pravično plačilo ali priznanje zdrave mere pravice do soddločevanja.

V takih primerih je priznanje pravice do samoobrambe npravnega zakon, ki stoji iznad slehernega dvoma in ki je, če se postavimo na npravnstveno stališče, enako veljaven za javnega delodajalca kakor za zasebnega.

Res je pa tudi, da je delojemalec v splošnem interesu dolžan pri uporabi strokovnih borbenih sredstev zoper podjetja, ki obratujejo v splošno korist, ozirati se na te javne interese. To velja še v večji meri za javne delojemalce, katerim njihova posebna povezanost z narodom in državo in njihov službeni značaj kot uslužbencem naroda nalaga tudi posebne dolžnosti.

Na tem stališču temelji očitno tudi misel, da je treba v življenjsko važnih obratih in zavodih, bodisi javnih ali zasebnih, preprečiti motnje obrata. Temu naziranju ni mogoče odrekati neke opravičenosti. Treba je pa obdržati pred očmi vso dalekosežnost eventualne izvedbe te misli, ker gre pri tem za ustvaritev izjemnega stanja za določeno poklic ali stan in za enostransko zmanjšanje pravice do gospodarstva ali moralne obrambe, ki bi vsem ostalim stanovom — tudi zasebnim podjetnikom — ostala še naprej neokrnjena. Če naj bi torej pri javnih uslužbencih povezanost in zvestoba napram narodu in državi opravičila izjemno stanje, torej določitev zmanjšanih pravic, se ta povezanost in to razmerje zvestobe ne sme samó enostransko vpoštevati. Zakaj razmerje zvestobe javnega uradništva napram narodu in državi in iz tega izvirajoče dolžnosti je opravičeno mogoče zahtevati samo tedaj, če se tudi narod in država enako čutita povezanim z uradništvom in je ta vzajemnost zvestobe našla jasnega in določnega izraza v ustavi, v zakonodaji in v stališču prebivalstva in vlade napram uradništvu. Udanost za udanost, zvestoba za zvestobo.

Na žalost je v strankarski državi, kakršna je naša republika, to državniško spoznanje v pogledu stališča vlade napram uradništvu popolnoma propalo — in prav res ne v korist vladne avtoritete. Če je avstrijsko uradništvo še

danes konservativno usmerjeno in tradicionalno udano narodu in državi in če je pokazalo doslej vzgledno državno-politično zavest, to prav res ni zasluga prejšnjih vlad, s katerimi je uradništvo imelo tako žalostne izkušnje, da bi okrnitev svojih, v koalicijski svobodi temelječih pravic moralo smatrati za povod opravičenega nezaupanja.

Te vlade so namreč v inflacijski dobi potisnile življenjski standard državnega uslužbenstva na naravnost nevredno nižino. Toda celo po stabilizaciji valute je bilo uslužbenstvo popolnoma izključeno od dolga leta trajajoče konjunkturalne in navzlic visokim državnim dohodkom, ki so prekoračili sleherno pričakovanje, ni bil nikdar storjen resen poskus, da bi se uslužbenstvu pomagalo iz uničujočih posledic inflacijske dobe. Napram mnogim nizkotnim napadom se je uradništvu odrekla celo javna zaščita, ki bi bila vendar predvsem v interesu vladne avtoritete.

Po teh žalostnih izkušnjah ne more biti govora o enostranskem zmanjšanju pravic, če se hkrati zato ne določijo učinkovita jamstva, da bo ta dalekosežna omejitev pravic, ki pristojno vsem drugim stanovom, našla enakovredno nadomestilo. Taka kompenzacija bi bila tembolj opravičena, ker nasprotuje najprimitivnejšemu občutku za pravičnost, če odsekaš človeku roke in noge in izpostaviš ta nezaščiteni torzo, ki se ne more braniti, vsem mogočim napadom. Treba je torej, da čut udanosti in povezanosti drž. uslužbenstva z državo in narodom najde odmev tudi pri državi in narodu. Treba bi bilo tudi nadalje, da se dokončno spremeni stališče vseh prejšnjih vlad glede višine službenih prejemkov. Če te vlade uslužbenstvo zavestno izključijo od vsake konjunkturalne utemeljitve, da mu morejo nuditi vselej samo to, kar mu je mogoče tudi ob nastopu neugodnih časov še zajamčiti, je bilo popolnoma neumestno, da so uradniške prejemke izpostavili neposredno vsem spremembam gospodarstva, in jim niti niso priznali tiste pravne gotovosti, katero parlament vztrajno priznava zasebno-pravnim pogodbam. Uradniška plača, ki je izločena od sleherne konjunkturalne, se ne sme in ne more obravnavati enako kot meza industrijskega delavca ali dobiček podjetnika in trgovca, ki so sicer podvrženi posledicam krize, ki pa tudi sleherno poslovnost konjunkturalno v svoji panogi brez ovir in vselej z uspehom do najvišjih zahtev izkoristijo. Posebni značaj uradniških prejemkov sme torej upravičeno zahtevati zase široko in dalekosežno, z zakonom zavarovano stalnost.

Če bi se pa tudi po doseženi stabilnosti uradniških prejemkov pojavile glede višine med vlado in uslužbenstvom različnosti v naziranju, bi bilo treba za odločanje ustanoviti razsodišče, ki bi že po svoji sestavi uspešno jamčilo za neodvisno in nepristransko razsojanje. Nikakor ni treba zanikati, da bi taka nadrejena odločevalna pravica morala včasih in v nekih okoliščinah posegati tudi v proračunske pravice države ali dežele. Če se opisane posebnosti uradniških prejemkov pravilno upoštevajo, bi ob količinski urejeni finančni politiki ta odločevalna pravica razsodišča ne mogla tvoriti bistvenih težkoč.

Če hoče vlada tedaj pravico do obrambe, ki neokrnjena pristoji vsem drugim stanovskim, poklicnim in pridobitnim skupinam, ravno pri uradniških omejitvi do popolne nezaščitenosti, tedaj zahteva tako zmanjšanje pravice kompenzacijo v obliki uspešnega varstva z jasnimi uzakonjenjem pravic in

dolžnosti prav tako državnega uslužbenstva kakor tudi vlade s pomočjo razsodišča, ki naj se ustanovi in ki bi po svoji sestavi in pristojnosti jamčilo za potrebno neodvisnost in pravičnost.

Vsako drugo rešitev bi moralo avstrijsko javno uslužbenstvo smatrati

kot enostransko okrnitev svoje združevalne svobode in kot izjemno odredbo, ki žali osnovni čut za pravičnost ter kot neumesten sovražni čin, ki ne izvira več iz občutka vzajemne povezanosti in zvestobe med vlado in uslužbenstvom, temveč ki — dasi na tihem — služi drugim, prozornim namenom.

Učiteljske težnje.

Glavni odbor Jugoslovenskega učiteljskega združenja v Beogradu je sprejel spomenico glede potrebe spremembe zakonskih določb o učiteljski stalnosti in o disciplinski odgovornosti učiteljstva ter o izboljšanju disciplinskega postopka.

Iz te važne resolucije, ki je bila dostavljena predstavnikom oblastev, senatorjem in narodnim poslancem ter političnim organizacijam, objavljamo sledeče odstavke:

»Prvo vprašanje, ki je velike važnosti za pouk in izvenšolsko delo učiteljstva, je vprašanje učiteljeve stalnosti na službenem mestu.

Po predpisih prejšnjega zakona o nar. šolah so imeli stalnost na službenem mestu oni učitelji, ki so bili nameščeni po razpisu. Potrebe šole jasno dokazujejo, da je stalnost na službenem mestu bila neprecenljive koristi za napredek pouka in izvenšolskega dela za narodno izobraževanje. Učitelj, ki si je svoje službeno mesto sam izbral, je v njem izkoristil do skrajnosti vse svoje moči in je bil srečen ter se je radoval nad uspehi svojega šolskega in izvenšolskega dela, ker je po daljšem prostovoljnem službovanju v istem kraju tudi sam videl rezultate svojega dela. To osebno zadovoljstvo z uspehi in pozitivnimi rezultati osebne dela in borbe z neprijetnostmi so utrdile učiteljevo voljo. Prostovoljno bivanje v kraju je ustvarilo v učitelju razpoloženje, da se je lahko vsega predal svojemu kulturnemu poslanstvu. Nagrada za delo in odgovornost v šoli, še posebej pa izven nje, je bila zavest, da država priznava njegove napore, ker ga je z zakonitimi predpisi o stalnosti na službenem mestu obvarovala pred raznimi nezaželenimi vplivi pri nameščanju.

Sedanji zakonski predpisi se večkrat zlorabljajo od strani nepoklicnih in neodgovornih oseb, ki zahtevajo premestitev učitelja, a se pri tem niti najmanj ne ozirajo na interese države in šole. S temi vplivi se ne ustvarja težkoče samo ministrstvu prosvete, marveč se povzroča tudi materialna škoda državi — da niti ne poudarjamo moralnega ponižanja učiteljev, kulturnih borcev, ki se zavedajo, da njihovih premeščanj v mnogih primerih ne zahtevajo interesi države, šole in pouka; — pri tem pa nočemo niti podčrtavati

materialne škode, ki se povzroča učiteljstvu s selitvijo.

Jugoslovensko učiteljsko združenje misli, da so izpremembe in dopolnitve zakona o narodnih šolah v tej smeri nujne in neodložljive. Z njimi je treba rešiti vprašanje stalnosti učiteljstva samo tako, kakor zahtevajo interesi države, šole, učiteljstva in pouka. Iz prvega projekta, ki si ga dovoljujemo dostaviti, je razvidno, kako si učiteljstvo zamišlja te izpremembe.

Drugo vprašanje je izprememba in dopolnitev disciplinskih odredb, ki so sedaj veljavne za postopek pri preiskavah učiteljskih prestopkov in izrekanje disc. kazni.

Predpisi §§ 185, 204, 211, 212, 222 in 223 ur. zakona v zvezi s specialnimi zakoni se uporabljajo za vse ostale uradnike. Učitelji, državni uradniki, so izvzeti od teh predpisov vsled določb zakona o nar. šolah. Med tem se množijo mnoge neosnovane ustne, pismene in pa tudi anonimne obtožbe proti učiteljstvu. Radi tega, ker je učiteljski poklic zelo važen, je nujno potrebno dvigniti učiteljevo avtoriteto. Ne izključujemo možnosti učiteljeve krivde, poudarjamo le potrebo po izpremembi in dopolnitvi disciplinskih predpisov.

Šolski interesi in interesi učiteljskega stanu zahtevajo, da se potom izprememb in dopolnitev zak. o narod. šolah vnesejo precizne odredbe o disciplinskem postopanju pri prestopkih učiteljstva. Iz drugega predloženega projekta je razvidno, kako si učiteljstvo zamišlja te izpremembe.

Hkrati s spomenico je bila učiteljstvu objavljena še ta-le opomba:

»Učiteljstvo se mora zavedati, da je borba za uveljavljanje notranjih načel načelna borba vsega članstva ter je dolžan vsak učitelj, član JUU, zagovarjati in zahtevati od svojih gg. poslancev ter sreskih in krajevnih odborov političnih strank, da se izrečejo za izvedbo predlogov Jugosl. učiteljskega združenja. Apeliramo posebno na stanovske tovariše, člane JUU, ki so v krajevnih in sreskih odborih političnih organizacij, ter od članov teh organizacij, da zahtevajo obravnavo omenjenih predlogov in sklep za uzakonitev istih v vseh krajevnih in sreskih odborih, osobito ker so nekatere stranke že same uvidele potrebo pravične ureditve teh vprašanj, in so vnesle stalnost učiteljstva v svoj program.«

Zoper draginjo!

V začetku julija je ljubljanska Zveza gospodinj priredila v Delavski zbornici v Ljubljani shod proti draginji, zlasti proti neopravičenemu podraževanju sladkorja. Dvorana je bila polna občinstva, ki je živahno pritrdjevalo govornicam.

Zveza gospodinj se bo zavzela za pocenitev vseh najvažnejših hranil, industrijskega blaga in drugih poglavitnih potrebščin. Najprej pa hoče doseči pocenitev sladkorja, ki je prepotrebno hranivo vsakomur. Lani vnovič zvišana državna trošarina na sladkor je previsoka, tako da od nje država zaradi zmanjšane konzuma nima nobene koristi. Umestneje bi bilo iz fiskalnih in socialnih razlogov naložiti visoko

trošarino na alkohol, zlasti še na žganje, odpraviti pa trošarino na sladkor.

Tudi previsoki dobički naših sladkornih tovarn so krivi, da je cena sladkorja tako pretirana. Vsega skupaj je kilogram sladkorja pri nas obdavljen z 8.45 Din trošarine, kar znaša več kot polovico prodajne cene, medtem ko je bila do zadnjega časa vsa žganjekuha popolnoma svobodna in brez trošarine. Leta 1930 je povprečno vsaka oseba na Francoskem porabila na leto 24 kg sladkorja, v Nemčiji 23 kg, pri nas je pa padel konzum povprečno na 6.4 kg na osebo in na leto. Zato je ostalo od lanske sladkorne proizvodnje nad 1500 vagonov sladkorja neprodanega v skladiščih. Tihotapstvo s saharinom pa za-

vzema vse večje dimenzije, kar je tudi z zdravstvenega stališča skrajno neugodno.

Iz naslednje razpredelnice je razvidno, koliko je znašala v posameznih državah povprečno poraba sladkorja na osebo v letu 1931 in višina trošarine in zaščitne carine.

Država:	povprečna letna trošarina		zaščitna carina
	na 1 kg	na 100 kg	
	kg	Din	Din
Čehoslovaška	24—	3'10	570—
Avstrija	26—	2'63	361'39
Madžarska	11'50	5—	445'35
Nemčija	22—	2'84	432'64
Poljska	10'50	2'48	672'08
Francija	23—	1'91	382'21
Italija	8—	11'70	539'03
Španija	11'50	2'12	657'07
Rumunija	?	3'42	513'29
Jugoslavija	5—	7'77	303'25

Pregled nam dokazuje, da se porabi sladkorja med vsemi navedenimi državami v Jugoslaviji najmanj, nasprotno pa je pri nas trošarina, razen Italije, najvišja. Naša sladkorna industrija je sicer med naštetimi državami carinsko najmanjše zaščitena, kar pa niti potrebno ni, ker visoka trošarina onemogoča uvoz inozemskega sladkorja k nam.

Naše sladkorne tovarne imajo ogromne dobičke. Tovarna v Velikem Bečkereku je v letu 1922/23 razdelila 10% dividende. Leta 1930 so dividende znašale že 53%. Ista tovarna je imela v letu 1932 pri glavnici 36 milijonov dinarjev čistega dobička 142 milijona di-

narjev, tako, da bo izplačevala 33 $\frac{1}{3}$ % ali Din 50— dividende na nominalno vrednost delnice, ki znaša Din 150—. Sladkorna tovarna v Novem Vrbasu izkazuje za leto 1932 905 milijona Din čistega dobička ali 15% obrestovanje vlozene glavnice. Tudi naša državna tovarna za sladkor na Čukarici je lani pri 22 milijonih izdatkov izkazala 14 milijonov dobička. Po zakonu o pobijanju draginje sme znašati trgovčev dobiček največ 25%.

Soglasno je bila sprejeta resolucija, v kateri zahtevajo gospodinjje naj se zniža trošarina na sladkor, naj se onemogočijo prekomerni dobički sladkornih tovarn, če ne drugače s pomočjo posebnih zakonskih sankcij, zlasti pa s strogim izvajanjem zakona o pobijanju draginje. Carinska tarifa naj se tako preuredi, da ne bo naša sladkorna industrija zavarovana izključno le v škodo konzumentov in da bodo cene sladkorja v pravilnem razmerju z inozemskimi cenami. Z zakonom naj se prepreči sleherna spekulacija z živili in navijanje cen. Gospodarski svet, katerega predvideva naša ustava, naj se čim prej ustanovi in naj se vanj pokličejo tudi zastopnice gospodinj in sploh konzumentov. — Predlagalo se je tudi, naj ljubljansko mestno tržno nadzorstvo ustanovi zalogo ozir. skladišče za sadje, katero se bo pozimi prodajalo manj premožnim slojem po zmernih cenah.

Spomenica je bila predložena odločujočim činiteljem in bi bilo želeto, da zborovanje rodi čim večji uspeh. O nadaljnjih akcijah Zveze gospodinj bo naš list še poročal.

Za varnost hranilniških vlog.

Prvo društvo za zaščito vlagateljev v Ljubljani je predložilo banski upravi obširno spomenico zaradi ukrepov, potrebnih v varstvo vlagateljev. Iz spomenice, ki obravnava tudi vprašanje stalnega nadzorstva denarnih zavodov, izplačevanje vlog, kupčevanje s hranilniškimi knjižicami in drugo, objavimo nekaj važnih odstavkov:

»Ker so skoraj vsi denarni zavodi do skrajnosti omejili izplačevanje hranilnih vlog, če se tudi niso poslužili zaščitne uredbe, je revizija vseh denarnih zavodov, kakor tudi kmetijskih zadrug, ki so omejili izplačilo, nujno potrebna. Revizija bo vrnila zaupanje v zavode, revizija bo odstranila marsikatero nedostatk, kar bo na omiljenje krize blagodejno vplivalo. Tako revizijo so vlagatelji opravičeni zahtevati, da izvedo stanje teh denarnih zavodov, katerim so zaupali svoje vloge.

Revizijska komisija mora biti sestavljena iz zapriseženih izvedencev ali naj se pa za vsak zavod imenuje poseben sosvet iz srede vlagateljev zavoda, ki bi izvršil revizijo in ostal tudi v upravi do izvolitve nove uprave.

Nujno je tudi znižanje režije, kjer je to mogoče. Odpadejo naj vse funkcijske pristojbine, dividende, tantijeme, nagrade, sejinine itd. pri zavodih, ki so omejili izplačevanje hranilnih vlog, ker vsi ti izdatki gredo na račun vlagateljev. Tako je izplačal zavod, ki je pod zaščito, uradništvu nagrado 125 tisoč dinarjev, ravnateljstvu pa 45.000

dinarjev. Tudi so komisariji previsoko honorirani in se nastavljajo še novi uradniki.

Kr. banska uprava se naprosi, da z vsem svojim vplivom doseže znižanje obrestne mere. Podpisano društvo je mnenja, da je vsako posebno zaračunavanje režijskih stroškov odveč, ker dolžnik plača že z diferenco med aktivnimi in pasivnimi obrestmi tudi režijske stroške. Naj se uprava tem razmeram primerno prilagodi. Prekomerne obremenitve v sedanjih kritičnih časih dolžnik težko zmaga. Vsako tako obremenitev skuša prevaliti na konzumenta, ali pa če tega ne more, omaga in posledica je ali poravnava ali pa konkurz. V obeh primerih pa pomeni to izgubo za zavod, in če zavod ima izgubo, izgube tudi hranilne vloge na sigurnosti. Še vedno je v veljavi finančni aksiom:

Nizke obresti — visoka sigurnost.
Visoke obresti — nizka sigurnost.

Zahvala.

Podpisani Tušak Radivoj, šolski upravitelj, se zahvaljuje Nabavljalni zadrugi drž. uslužbencev v Mariboru, ki mi je takoj ob prijavi smrti izplačala posmrtnino po mojem tustu Farčnik Antonu, nadučitelju v p., v znesku Din 3.500.—.

Tušak Radivoj

Oblike kemično čisti, barva, plišura in lika tovarna J O S. R E I C H.

Uradniško pravo v praksi.

Takse za tožbe državnega sveta. Nedavno smo poročali, da državni svet tožbe drž. uslužbencev zoper ministrske odločbe o priznavanju službe za pokojnino, o vštetju vojaških let, o pripadnosti draginjskih doklad in slično smatra za neocenljive sporne predmete, tako da je treba plačati, če tožba ne uspe, pavšalno takso od 400 dinarjev. Danes objavljamo, da so nam znani primeri, da je v zadnjem času državni svet v sličnih primerih zahteval od vložitelja tožbe — državnega uslužbenca pol procentno takso od vrednosti spornega predmeta, če se je le-ta mogla oceniti. Pri sporih, kakor so n. pr. tožbe proti odločbam o povračilu prevžitkov na draginjskih dokladah, je ta ocenitev lahko izvedljiva, ker gre za točno določen znesek. — Ta način taksiranja je pri majhnih zneskih za tožnika ugodnejši, pri zneskih nad 80.000 Din je pa po ti novi praksi taksa večja.

Učitelji in uradniški zakon. Po § 42 u. z. se morejo drž. uslužbenci pritožiti zoper vsako odločbo proti vsaki odločbi o oceni. Učiteljem pa po § 106 zak. o narodnih šolah pritožba proti oceni »prav dober« ni dovoljena, to pa zaradi posebnega značaja učiteljske službe. Ta posebnost sicer prvotno ni imela nobenega pomena, ker po zakonu o nar. šolah prav dobra ocena ni vplivala na službeno razmerje. Po § 258 u. z. pa učitelj z oceno »prav dober« ne more napredovati v V. položajno skupino. Proti oceni »prav dober« pa, kakor omenjeno, pritožba sploh ni dopustna. Zato učiteljstvo upravičeno pričakuje, da se navedeni predpis zakona o nar. šolah spremeni ozir. sploh odpravi in se učitelji tudi v tem pogledu izenačijo z ostalim drž. uslužbenstvom.

Vestnik.

Našim upokojemcem! Prihodnja številka našega lista, ki bo posvečena v glavnem interesu upokojemcev, izide — kolikor je mogoče to vnaprej določiti — meseca septembra.

Prostovoljni pristop k uradn. pokojniškemu skladu. Finančni minister je izdal pravilnik o prostovoljnem pristopu k pokojniškemu skladu. O teh važnih predpisih objavimo izčrpno poročilo v prihodnji številki, ki izide 15. avgusta. Danes opozarjamo samo na tole: veljajo te določbe samo za staroupokojemce, ker ostali itak po zakonu morajo vplačevati v ta sklad.

Učiteljski dom ob morju. Konec junija se je vršil v Ljubljani ustanovni občni zbor »Društva za zgradbo obmorskega učiteljskega doma v Omišlju«. Pripravljalni odbor je že kupil v Omišlju na otoku Krku lepo zemljišče v idilični legi, nedaleč pod mestom ob obali, s krasnim kopališčem in dobro živo vodo. Novi dom bo omogočil društvenim članom in njihovim družinam letovanje ob morju z vso oskrbo po primernih cenah, hkrati pa bo služil kot počitniška kolonija za učiteljske

— Nadaljnje nesoglasje med obema navedenima zakonima je tudi glede zastaranja kazni za nerednost. Na splošno zastarajo take kazni že po enem letu, učiteljstvu pa šele po treh letih. — Tudi ne pozna novi uradniški zakon posebnega zvanja veroučitelja, s čemur je istim onemogočeno napredovanje.

O uradniškem pokojniškem skladu. Na vprašanje, kako je postopati glede vlaganja v uradniški pokojniški sklad v času, ko se nahaja državni uslužbenec na dopustu brez pravice do prejemkov, je finančno ministrstvo izdalo pojasnilo, da tak uradnik ni dolžan vlagati v pokojniški sklad, ker za čas takega dopusta nima pravice do prejemkov. Ker so pa le-ti podlaga za odmero vlog v ta sklad, ni mogoče zahtevati od uslužbenca naj plačuje vloge, ker pač ni objekta (plače), od katerega bi se mogle vloge odmeriti. Sicer je pa tudi v praksi to neizvedljivo, ker se vloge v pokojniški sklad odtegujejo o priliki izplačila rednih službenih prejemkov in se uradoma nakazujejo Državni hipotekarni banki. Ker je pa treba čas, katerega je uslužbenec prebil na neplačanem dopustu, vračunati v službena leta za določitev osebnih pokojnine, mora uslužbenec, če hoče, da se mu odstotek rodbinske pokojnine poboljša, to je poveča za čas neplačanega dopusta, naknadno prostovoljno vplačati v uradniški pokojniški sklad zaostale vloge. Za rodbinsko pokojnino se namreč računa samo tista doba, za katero je vlagatelj dejansko vplačal vloge v navedeni sklad. Seveda pa ni mogoče nikogar prisiliti, da te vloge naknadno vplača, ker »se od države ne more zahtevati, naj bo nekemu boljši prijatelj, kot je sam sebi«. — To pojasnilo je vzela glavna kontrola brez pripombe na znanje.

S. E. White:

Čarodejeva usoda.

Bogata rodovina Gangoolyjev je bila v Bombayu zelo znana in spoštovana. Prav za prav, natančneje povedano, so se je hudo bali. Že več rodov so njeni člani izdevali majhne glinaste sohice, grobo zgnetene in kar nič lepe, ki so pa — kakor bo bralec pozneje videl — imele čudno moč. Skrivale so globoko, nepojasljivo skrivnost — bili so to talismani, čarovniški izdelki, nekakšni maliki, ki so mogli prizadejati dobro in zlo...

Dolgo let je šlo vse po navadi, nič drugače kot delajo običajno mnogi drugi čarodeji in zagovarjalci v Indiji, ki se pa v javnosti manj odlikujejo, dokler ni nazadnje dorasli sin Tingra prevzel poklic svojih očetov. Rad bi vam opisal na tem mestu njegovo usodo, ker sem bil dobrih deset let z njim поблиže znan. Spoznala sva se na vseučilišču v Kalkutti. Mladi Tingra je bil izredno razumen. Gladko je govoril več jezikov in se mnogo pečal s sodobnimi znanstvenimi raziskavanji bele in črne magije. Dobro je poznal novo indsko slovstvo, bral je pa najrajši zofistična dela. Svoj poklic je menda smatral predvsem

kot vir dohodkov, verjel je pa tudi sam na svoje čarovnije in zarotitve. Iz dušeslovnega zakona, da je v vsaki misli sila, ki je zmožna uresničiti jo, je izvajal posledice in s svojimi čarovnijami ozdravljaj bolnike, pomagal otročnicam, poslovnim ljudem čaral ugodne prilike, dobro letino in slično. Pa to še ni bilo vse: brez pomislekov je pa tudi ljudi zagovarjal, da so prerano in kar nenadoma umirali, zboleli, propali... In dosegal je uspehe, naravnost presenetljive uspehe... Tako je Tingra zmerom bolj bogatel, se nato oženil in dobil dva sinova.

Neko popoldne sem ga obiskal. Ravno tedaj je čaral ženi bogatega, po vsem mestu znanega hidskega trgovca — ostudne tvore na obraz. Ljubosumna znanika, ki je prišla k Tingru s tem peklenim »naročilom«, je stala še z nekaterimi Indijci v spoštljivi oddaljenosti in opazovala čarodeja. Tingra je počasi opravljal nekakšne obrede in si nekoliko igralsko mrmral nek monoton napev v brk. Vedel je, kako učinkuje tak javen nastop. Počasi je previdno s prsti oblikoval nekakšnega vraga, kakršne je videti na vseh rezbarijah po templjih v Indiji, samo da je bil znatno manjši. Iz kovinske posode se je dvigal sladkoben duh...

Čeprav nisem nikdar prav verjel v nadnaravne reči, me je vendar ta zarotitev tako zelo zanimala, da sem mirno obstal na svojem prostoru. Obred je trajal približno pol ure — in nihče se ni premaknil, nihče ni izpregovoril, tudi enolični Tingrov napev je polagoma zamrl. Vsi pogledi so bili naperjeni na glinasto obliko. In nenadoma sem zagledal »duha zlega«, ki je plaval nad vrsgovo sohico. Prikazen se je pričela vrteti sama okrog sebe. Poskušal sem odtrgati oči od plesočega vračiča, toda zaman. Vedno znova se je vrtel v krogu in se porogljivo smehljal nad čarodejevimi rokami. V temnem prostoru, ki je bil poln sladkobno opojnega močnega vonja, mi je postalo skoro omotično. Toda že je hudčieva prikazen prav tako naglo in nenadoma izginila, kakor se je bila pojavila... Živci so blagodejno popustili, napetost je minila, navzoči so se bojazljivo odkašljali, obred je bil končan...

Dolgo sem razmišljal o tej prikazni in sem jo z doslednim umovanjem skušal raztolmačiti. Ni bilo dvoma, da je bil vrag, katerega sem videl, samo utelešena zarotiteljeva misel, kateri je le-ta s svojo pododovano zmožnostjo in prepričevalnostjo izzval v navzočih. Odločno sem zanikal, da

bi bilo kaj nadnaravnega pri vsem tem. Povoda za vznemirjenje ni bilo, zakaj, čemu naj bi se bolj ustrašil podobe neke misli, kakor če je ista izražena z besedami. Zato sem bil tembolj začuden, da naravnost ves iz sebe, ko mi je kmalu nato povedal poslovni prijatelj, ki pa o Tingrovi zarotitvi ni prav nič vedel, da so ženo bogatega hidskega trgovca — prepeljali v zavod za gobavce... Ostudni in nevarno nalezljivi gnojni tvorci so ji pokrili lepo, mlado lice...

Po tem dogodku sem se ogibal Tingrove hiše in ga skoro dve leti nisem več videl, zato pa tem več slišal o njegovih neverjetnih »uspehihi«, ki so slavo njegovega imena razširili daleč preko meja Indije. Tedaj je nekega dne prišel k meni sel in mi prinesel pismo od Tingre. Obiščem naj ga, svetujem naj mu... Prav nič nisem bil vesel tega poročila, šel sem pa vendar k njemu. Ko sem prišel, je Tingra mrtvaško bled sedel na pragu svoje hiše in trepetal po vsem telesu. Opazoval je spreved, pogreb, ki je polagoma že izginjal v daljavi. Ko sem ga začudeno vprašal, kaj naj to pomeni, sem izvedel, da je bilo to Tingrovo delo. Tingra ga je zagovoril in dosegl, da je šaraka, neki Parz, v nekaj

diščem, kjer je pri obravnavah zagovarjal člane vselej odvetnik. V minilemu letu je prejela uprava 2869 dopisov, odposlala pa precej nad 3000, v šteje pa niso pri tem razne okrožnice.

Železničarska pevška društva. Ob letošnjem običnem zboru UJNZB, ki se je vršil v začetku junija v Zagrebu, je bil prirejen dne 10. junija v Glasbenem zavodu skupni koncert železničarskih društev. Sodelovalo je 370 članov in članic železničarskih pevskih društev iz Ljubljane, Maribora, Zagreba, Sarajeva, Beograda, Velike Kikinde in iz Niša. Koncert je pri strokovni kritiki in občinstvu dosegel splošno priznanje. Ljubljanska »Sloga« je pod vodstvom dirigenta g. H. Svetela zapela Lajovčev »Pomladni spev« in Pušev zbor »Kaj ti je deklica«, mariborska »Drava« je pa izvajala Oskarja Deva »Kvišku plava« in Mirkovo »Katricco«, oboje pod vodstvom dirigenta g. Albina Horvata.

Prepovedane intervencije. Uslužbencem finančne uprave je bilo nedavno vnovič uradno sporočeno, da je vsako vlaganje prošelj, pritožb ali predstavk, ki se ne vrši po predpisani službeni poti, t. j. preko neposrednega predstojnika, nedovoljeno in kaznjivo. Predlaganje takih vlog v osebnih zadevah neposredno ministru ali drugim višjim funkcionarjem se bo od slej neglede na položaj uslužbenca strogo kaznovalo. Zato je pa ministrstvo hkrati tudi odredilo, da morajo vsi predstojniki vse slične, pri njih vložene osebne vloge svojih uslužbencev brez odlašanja predlagati višjim instancam.

Ne! Nikakor ne ceneni praženi ječmen, temveč biti mora Kathreiner Kneippova sladna kava, prava sladna kava, ker samo ta ima fino aromo. Dobi se le v originalnih zavitkih s sliko župnika Kneippa!

Javno vprašanje. Ljubljanski »Pohod« je 15. julija objavil to le javno vprašanje, na katero pa doslej še ni bilo odgovora: »V pisarni društva hišnih posestnikov in Ljubljani leži na vpogled neki stenografski zapisnik govora, katerega je imel g. župan dr. Puc na zadnjem shodu stanovanjskih najemnikov, ki naj popravi njegov govor, katerega so listi prinesli, češ da ni tako govoril. — Zaradi tega govora, ki je bil v časopisih objavljen, mu namreč hišni posestniki silno zamerijo, ker se je postavil odločno na stran stanovanjskih najemnikov. — Sedaj se pa usojamo vprašati, ali mu je društvo stanovanjskih najemnikov dalo stenografski zapisnik svojega stenografa na razpolago, in zakaj ni g. župan dr. Puc takoj poslal vsem tem listom popravka, da niso njegovega govora pravilno, kakor ga je imel, prinesli? Zakaj se ni poslužil te poti, in zakaj se je moral zateči v pisarno društva hišnih posestnikov, ko bi mu bila pisarna stanovanjskih najemnikov, če se je res njegov govor napačno objavil, sigurno istotako na razpolago?«

Društvo »Šola in dom« je prišlo do naslednjih zaključkov in jih predložilo pristojnim mestom: 1. Sprejemni izpiti naj se odpravijo. V prvi razred naj se sprejmejo oni učenci, ki so dovršili 4. razred osnovne šole z dobrim uspehom.

2. Nižji tečajni izpit naj se odpravi. 3. Zrelostno izpričevalo dobi vsak učenec, ki je dovršil vsaj z dobrim uspehom 8. razred srednje šole. Izbira učencev naj se vrši v vseh razredih, da pridejo iz srednje šole učenci, ki bodo sposobni in navajeni na samostojno duševno delo. Država in narod potrebujeta samostojnih delavcev, ne knjižnih učenjakov.

Socialne dajatve v Sloveniji. Lani so delojemalci (privatni nameščenci in delavci) in delodajalci v dravski banovini plačali nad 100 milijonov dinarjev zakonskih socialnih zavarovalnih dajatev. Za bolniško zavarovanje se je plačalo Okrožnemu uradu nad 51.5 milijonov dinarjev, bratovskim skladnicam nad 23.8 milijonov, Trgovski bolniški blagajni pa skoro 5 milijonov dinarjev. Za pokojninsko zavarovanje zasebnih nameščencev se je pa plačalo približno 20 milijonov dinarjev. Iz navedenih podatkov je razvidno, kako je socialno zavarovanje v Sloveniji že na široko razpredeno.

Zahvala.

Podpisana Križ Julijana, nadučiteljica vdova, se zahvaljuje Nabavljalni zadrugi državnih uslužbencev v Mariboru, ki mi je takoj ob prijavi smrti izplačala posmrtnino po mojem možu Križu Antonu, nadučitelju v p., v znesku Din 4.236.—
Križ Julijana

Zborovanje učiteljstva meščanskih šol.

V začetku julija se je vršil v Beogradu kongres nastavnikov meščanskih šol, v članjenih v Združenju učiteljstva meščanskih šol. Na zborovanju, ki je trajalo več dni in je pokazalo veliko zanimanje članstva za splošne organizacijske zadeve in za strokovna vprašanja stanu, so bile soglasno sprejete važne resolucije, iz katerih podajamo poglobitve točke.

Predvsem so zahtevali zborovalci izpremembo zakona o meščanskih šolah, ki se je pokazal v mnogih ozirih kot zelo pomanjkljiv. Pri vsaki banski upravi naj se ustanovi poseben oddelek za meščanske šole pod vodstvom strokovnega nastavnika. Vsaka banovina naj ima svojega nadzornika iz vrst meščanskošolskih nastavnikov.

Učiteljice osnovnih šol, poročene z nastavniki meščanskih šol, naj ohranijo stanarino še nadalje. Upraviteljem naj se prizna brezplačno naturalno stanovanje. Prazna mesta naj se izpolnijo z natečajem, premestitve naj se izvrše le med velikimi počitnicami. Učitelji, ki so že služili na meščanskih šolah, pa so bili dodeljeni spet osnovnim šolam, naj se vrnejo na svoja nekdanja mesta.

Šolnina za meščanske šole naj se odpravi ali pa zniža in naj se lestvica za plačevanje šolnine popravi. Urediti je vzdrževanje meščanskih šol. Kjer so te, naj se višje narodne šole ne ustanavljajo. Absolutom meščanskih šol je dovoliti prestop na vse strokovne šole, torej tudi na učiteljske. Šolske poučne ekskurzije naj bodo obvezne, zato naj spremljajoči nastavniki dobe zanje dnevnice kakor za službena potovanja.

Gmotni položaj nastavnikov naj se vendar še končno uredi, kakor to zahteva ugled meščanskih šol in višja kvalifikacija nastavnikov. V višjo pedagoško šolo naj se sprejme večje število slušateljev, ker bo še več let primanjloval učiteljstva.

Ob kongresu je bila prirejena obsežna in zanimiva razstava izdelkov učencev me-

ščanskih šol. Na razstavi so bila ženska ročna dela, učila, kartonažni izdelki, vezava knjig, izdelki iz lesa in kovine in še mnogo zanimivih predmetov. Meščanske šole iz Slovenije so razstavile najpopolnejše zbirke in jih tudi najbolj smoteno in okusno uredile, kar je izzvalo splošno pohvalo.

Na kongresu je bil imenovan za častnega člana g. dr. Tomaž Romih iz Krškega, ki je kot ravnatelj endotne meščanske šole pred leti vzgojil skoro vse današnje voditelje slovenskega meščanskošolskega učiteljstva in s tem posredno pripravil pogoje, da so se pri nas dvignile meščanske šole do današnje zavirljive višine, tako da so vzor za enake zavode po vsej državi.

Stanovanjsko vprašanje.

Najemniki za stanovanjsko zaščito. Konec junija je prišla v Beograd posebna delegacija Zveze stanovanjskih najemnikov kraljevine Jugoslavije iz Zagreba. Odposlanci so obiskali maršalštvo dvora in tam izročili spomenico na Njeg. Vel. kralja s prošnjo, naj se nemudoma maksimirajo cene za stanovanja, lokale in poslovne prostore. Hkrati naj se pooblaste banovine, da smejo ukreniti glede zaščite najemnikov vse potrebno, da smejo pospeševati na vso moč stavbno delavnost in sploh posvečati stanovanjskemu vprašanju največjo pozornost. Odposlanstvo je obiskalo tudi predsedstvo ministrskega sveta, kjer je prosilo, naj se dovoljeni krediti za gradnjo novih stanovanj, ki znašajo 17.000.000 Din, razdele med naslednja mesta: Beograd, Zagreb, Ljubljana, Sarajevo, Split, Maribor in Osijek. Ta denar naj se uporabi za zidavo malih rodbinskih hišic in stanovanj in naj bi se odplačal z najemninami. Nato je deputacija obiskala pravosodno ministrstvo in predložila prošnjo, naj se čim prej z uredbo dovoli najemnikom, da smejo podaljšati odpovedni rok za 3 mesece, odpoved sama naj bi pa bila šestmesečna. Odposlanstvo je interveniralo tudi pri gradbenem ministrstvu za poživitev stavbne delavnosti in pri ministrstvu za socialno politiko, ki naj bi z zakonsko odredbo znižalo stanovanjske najemnine. Tudi naj podpira graditev družinskih stanovanj s sredstvi iz razpoložljivih skladov ministrstva, ki znašajo približno 15 milijonov dinarjev in je za njih uporabo pravilnik že izdelan.

Delavska stanovanja v Zagrebu. Iz publikacij zagrebške Delavske zbornice o gibanju indeksa cen najvažnejših življenjskih potrebščin posnemamo zanimive rezultate o najemninah za delavska stanovanja v Zagrebu. Pregledanih je bilo skupaj 108 stanovanj, od teh 47 stanovanj, obstoječih iz sobe s štedilnikom. Od teh je znašala površina sobe od 16 do 20 kv. m. Od 61 stanovanj, sestojenih iz sobe in ločene kuhinje, je bila pri večini površina 20 kv. m. Največja pregledana soba je imela površino 36 kv. m, najmanjša pa 9 kv. m. Povprečno je bilo v vsakem stanovanju (soba s štedilnikom) 2,73, v stanovanjih, obstoječih iz sobe in kuhinje, pa 3,71 stanovanjec. Največ je pa bilo v stanovanjih prve vrste po 5, v stanovanjih druge vrste pa po 6 odraslih oseb. — Od vseh 108 pregledanih stanovanj jih je 56 imelo več kot 60 kub. m zraka. Vsa stanovanja so imela direktno svetlobo, toda samo 55 stanovanj je imelo posebno stranišče. Samo tri stanovanja (t. j. 2,77%) so imela popolno udobnost, kakor je kopalnica, stranski prostori, vodovod, elektrika in plin. Zato je pa bilo 48 stanovanj (44,44%) brez slehernega komforta. V splošnem je opaziti, da se pojavlja tendenca za padanje najemnin.

TOVARIŠ! SI ŽE PORAVNAL NAROČNINO?

Po svetu.

Uradniške zbornice. V Avstriji se peča vlada z načrtom ustavne reforme v tem smislu, da bi se dosednji politični parlament sprejel v stanovsko organizirano zbornico, ki bi zastopala različne poklice in stanove. Avstrijska osrednja zveza javnih uslužbencev (Reichsverband) je idejo stanovskega zastopstva že od nekdaj zagovarjala, ker so politične organizacije državnega uslužbenca pokazale slabe uspehe in je politična zavest vselej premagala stanovsko. Zanimivo je, da je že leta 1874, torej pred skoro 60 leti, zahtevala prva avstrijska uradniška organizacija (Erster allgemeiner Beamtenverein) ustanovitev uradniških zbornic. Isto zahtevo je že tudi leta 1929. ponovila sedanja Zveza avstrijskih javnih uslužbencev, ki smatra, da je strnitev vseh javnih uslužbencev v neodvisni, nepolitični stanovski organizaciji edina rešitev vsega stanu državnih uslužbencev, hkrati pa v interesu države.

Redukcije uradništva v Sovjetski Rusiji. Po poročilih iz Moskve so bile izvršene v zadnjem času obsežne redukcije drž. uslužbenstva na vsem velikem ozemlju Sovjetske Unije. V centralni vladi je bilo odpuščenih 31,7% drž. uslužbencev, t. j. skoraj 4360 oseb. Tudi po raznih pokrajinah so bile izvršene velike redukcije, tako n. pr. v Zakavkaziji 8820 oseb, kar znaša četrtno vsega osebja. Približno v enaki izmeri so se redukcije osebja izvršile tudi v drugih delih Sovjetske Rusije.

Varčevanje na belgijskih železnica. Ker je letošnji proračun belgijskih železnic izkazal zelo visok primanjkljaj, je železniška uprava sklenila ta izpadek nadomestiti z znižanjem prejemkov uslužbenstva. Znižale so se že potnine in razni drugi stranski prejemki. Nameravajo se pa še okrniti rodbinske in draginske doklade, s čimer bi se prejemki uslužbenstva znižali povprečno za 20%. Proti tem načrtom je železničarska organizacija podvzela korake v parlamentu.

Učiteljske razmere na Nižjem Avstrijskem. V nižjeavstrijskem deželnem zboru je bil vložen osnutek zakona o spremembah veljavnih predpisov glede ljudskošolskega učiteljstva. Predvsem bo 600 učiteljev na javnih ljudskih šolah odpuščenih oziroma upokojenih, tako da se bo stalež za navedeno število znižal. To znižanje se bo doseglo s prostovoljnim pristankom na upokojitev oz. s prisilno upokojitvijo oz. odpustom. Ta bo zadela zlasti tiste, ki niso navezani zgolj na službene prejemke. Hkrati se bo učiteljska službena pragmatika povsem novelirala. Veroučiteljem se bodo prejemki znižali za 5%. Obenem s temi ukrepi se pripravlja znatnejša redukcija ostalega deželnega uradništva na Nižjem Avstrijskem.

Zdravstveni drobiž.

Negovanje ust. Grgranje in snaženje zob je tudi za majhne otroke zelo važno, in moramo zato otroke že kmalu navajati na to. Grgranje utrdi sluznico v vratu in jo napravi odpornejšo proti bolelostim. Grgranje je zelo važno tudi za izločanja srednjega ušesa, ki nima drugega izhoda kot skozi zrela. Grgranje, izpiranje ust in snaženje zob odstrani izločene stanične delce in ostanke jedi, ki se začnejo v toplih ustih kisati in morejo dražiti sluznico ter napasti zobovje. Najboljša ustna voda je četrt litra mlačne vode z noževno konicico kuhinjske soli. Večina kupljivih ustnih vod ni slaba, če ne pretiravamo in ne porabimo prevelikih množin. Zobna četka mora biti srednje trda in jo moraš po vsakokratni uporabi dobro izprati.

dneh zbolel in precej nato umrl... Tingra, sam s Šarako ni bil sprt, komaj da ga je poznal.

»In ko je pogreb šel ravno mimo moje hiše,« — je pripovedoval Tingra, ki je od strahu pred tem, kar je doživel, še zmerom trepetal — »so se pogrebci naenkrat ustavili, pokrov krste se je dvignil in svojim očem skoro nisem verjel — Šaraka je vstal... Naravnost protj meni je stopal — da se maščuje... Bil sem kakor okamenel. In nisem se mogel ne ganiti, niti pomisliti na beg. Zakričal sem in se naglo vrgel na tla in z obema rokama zakril obraz. Mrlič je prihajal vse bliže. Slišal sem njegove drsajoče korake poleg mene, in — nenadoma začutil ostro bolečino, prav kakor nekak krč, v levem ramenu... Koščena roka smrti me je pograbila, ni moglo biti dvoma o tem. Lasje so se mi naježili in ko sem si s poslednjo močjo odtrgal roke od obraza — je bil mrlič spet v krsti... Pogrebci so mirno šli naprej, kakor da se ni prav nič zgodilo...«

Pri teh besedah si je Tingra razgalil prsa in na njegovem levem ramenu sem opazil — jasne odtise roke... Toda Tingra se je kmalu spet pomiril, le da so se zdaj izrodki njegove domišljije obrnili zoper

njega samega, to ga je vznemirjalo. Pogovor je tekel brez pravega zanimanja in beseda je vsak hip zastajala, dokler ni stopil v hišo najstarejši Tingrov sin, Benoy Nath. Tisti trenotek se je moral Tingra obrniti k stranski steni, kjer je na nekem stojalu stala mala vražja sohica, prav tista, ki je povzročila Šarakovo smrt. Nad glavo hudičevega stvara je pričel — kakor je zatrjeval Tingra — poplesavati »duh zlega« — in polagoma je prikazen plaval proti vratom, kjer je stal deček... Komaj opazno se je dotaknila njegovega čela in prihodnji trenotek že izginila. Otrokoveto telo je pretresel nenaden drget, kar ni ušlo moji pozornosti.

Tingra je skočil na noge — grozen strah se ga je polastil. Kaj naj to pomeni? Ukazal je otroku, naj se takoj okoplje in nato precej gre v tempel. Benoy Nath je brez razumevanja strmel v očeta. Ni uvidel, zakaj naj izvrši vse te obrede, toda obljubil je, da bo vse storil, in odšel.

Še tisto noč je zbolel Benoy za kugo... Tingra je z grozo opazil, da je bila to ista bolezen, za katero je umrl Šaraka.

Še bolj je bil pa obupan, ko mu je bolnik priznal, da se navzlic ukazu ni šel kopat, niti ni bil v templu. In ko je Tin-

gra ves obupan zaradi te vesti strmel v svojega prvorojenca, je opazil, da stoji zraven bolnikove postelje — Šaraka... Rano zjutraj je bil Benoy že mrtev.

Preden je minilo pol leta, je umrl za isto boleznijo tudi njegov drugi sin, nato še žena... Ker sem čutil s Tingrovo usodo neko usmiljenje, sem mu skušal dokazati, da se kuga od časa do časa v Bombayu epidemsko pojavlja in da za vsem tem prav gotovo ni nič skrivnostnega. Toda na Tingro vse to ni nič učinkovalo. Neštetihi stotin drugih žrtev ni videl, pred očmi mu je stala samo nesreča v domači hiši. Bil je trdno prepričan, da se je Šarakov duh bridko maščeval nad njim... Ni mu bilo mogoče več pomagati. Da je izgubil moč logičnega sklepanja, je postalo Tingri usodno: duhov, ki jih je priklical, ni znal več zarotiti...

Nato je prišel njegov nagli konec. Neka jutra se je po strahoviti mōri prebudil... Zdelo se mu je, da ne more več obstati pri miru: v vsakem kotičku, v vsaki skrinji, povsod je videl duhove, ki so ga hoteli napasti. Občutil je celo telesne bolečine. Tekal je kakor obseden naokoli in se poskušal rešiti prikazni in bolečin. Vse zaman! In tedaj se je iznenada zagledal

samega sebe, kako leži nepremičen na postelji. Kakor okamenel je obstal... Prepognjena groze je pobegnil z doma...

Dva dni je Tingra brez cilja begal po ulicah, se izogibal ljudi in temne sile so ga preganjale in plašile. Nato so mi v »Taimahal« hotelu, kjer sem stanoval, najavili njegov obisk. Komaj sem ga spoznal, tako shujšan, podvajan in postaran se mi je zdel komaj tridesetletni mož, ki sem ga pred tolikimi leti občudoval zaradi presenetljive razumnosti in bogate darovitosti. Bilo je to zadnjič, da sem ga videl. Tolažbe mu nisem mogel nuditi, samo svetoval sem mu, naj poišče dobrega evropskega psihiatra. To mi je tudi obljubil, toda od tega ni več prišlo, ker so ga že drugo jutro našli v neki zakotni, umazani bombayski ulici mrtvega. Na truplu ni bilo najti sledov nasilne smrti, le »nekakšni čudni sledovi davljenja so bili opazni na vratu, kjer so bile videti kakor nekakšne opekline...«

Ker je zadeva povzročila mnogo javnega zanimanja in so o stvari v angleškem časopisju obširno poročali, so se pričeli tudi angleški vojaški zdravniki zanjo zanimati. Njihovo soglasno mnenje — po kar najvestnejši preiskavi trupla — se je glasilo, da gre pri stvari brez dvoma za primer prave, pristne stigmatizacije...

Če hočeš shujšati. Če misliš, da si predebel in če hočeš shujšati, ne smeš trpeti lakote in se tudi ne smeš slabega počutiti. Jesti moraš dosti, a samo takšne jedi, ki te ne odebelijo, torej sadje, salato, drugo zelenjavo, kumare, paradižnike, zelje, redkev itd. Vsak dan se moraš izprazniti. Ni kakor ne smeš piti preveč vode, a brez vode tudi ni treba biti. Dnevna dieta za shujšanje, kakor jo priporoča Gärtner, je nekako tale:

1. Zjutraj. Skodelica čaja brez sladkorja, morda s saharinom ali citronskim sokom ali z eno ali par žlicami mleka; zraven malo Grahamovega kruha z nekoliko oslajeno marmelado (marmelada diabetikov).

2. Predjužnik. 10 do 15 dkg sadja in eno uro sprehoda, če imaš čas.

3. Kosilo. Pol krožnika zelenjadne juhe brez moke. 120—150 g pustega mesa ali ribe ali mešano, zraven 10 dkg tople zelenjave (brez prežganja) in poleg tega drugo priklado, obstoječo iz 10 dkg salate ali kumar ali pese, zelja, špargljev, karfiola (brez drobtin) ali paradižnikove salate. Lahko tudi še poljubno 10 do 20 ali 25 dkg sadja ali kompota brez sladkorja. Malo črne kave s saharinom (pol kozarčka konjaka ali slivovke). Po kosilu ne smeš iti počivat!

4. Mala južina. Skodelica čaja in sadje, nato sprehod. Namesto čaja tudi črna kava.

5. Večerja. 10 do 12 dkg toplega ali mrzlega mesa z 10 do 15 dkg mešane zelenjave, malo redkve ali kaj podobnega in 10 do 20 dkg sadja.

Seveda velja vse to le za one, ki si morejo takšno dieto privoščiti. Kdor tega ne zmore, temu bo že narava sam oskrbelo la primerno shujšanje.

Razlikovanje barv. Ko pride človek na svet, ne more razlikovati še nobenih barv; barve se čutijo v začetku samo kot svetloba raznih vrst. Po Garbiniju se prične razvoj čuta za barve proti koncu tretjega polletja in se nadaljuje skozi vso otroško dobo. Garbini je preiskal šest sto otrok razne starosti in je videl, da prične otrok najprej z razlikovanjem rdeče barve in da pridejo potem na vrsto zelena barva, rumena, oranžna, modra in violetna. Med 16. in 20. mesecem ima otrok prve vtise rdeče barve; med 20. in 24. mesecem postane občutek za rdečo barvo zanesljivejši in se mu pridruži tudi že čut za zeleno barvo. V tretjem letu pride k rdeči in zeleni barvi prvi čut za rumeno barvo. V četrtem letu je čut za rdečo barvo že zanesljiv, manj zanesljiv za zeleno in rumeno, in se prične tudi že zmisel za oranžno, modro in violetno barvo. V petem letu so zanesljivi občutki za rdečo, zeleno in rumeno barvo, za ostale tri pa še ne. V šestem letu se popolnoma dobro razločijo rdeča, zelena in rumena barva; ostale tri — oranžna, modra in violetna — sicer razločno, a še ne popolno.

Občevanje s trpečimi. Nikdar nikomur ne reci: »Ti slabo zgledaš.« Morda sam še ne veš, kako bridke so take besede, a veš, da vzamejo dotičniku ves pogum. Če kdo trpi, če je bled in prepaden, to gotovo že sam ve. Zakaj mu pa še ti to pri-poveduješ? Sicer delaš to iz nevednosti, je pa napačno in učinkuje kot brezsrčno in netaktno. Teh par besed »ti slabo zgledaš«, pa najsi jih izpregovorimo še tako nepremišljeno in površno, se vrežejo trpečemu človeku globoko noter v njegovo dušo in ga zasledujejo na vseh njegovih poteh. Ti si kriv, če zgubi tak človek pogum in upanje in če slednjič še bolj zboli.

Zrak in voda sta oba slaba prevodnika toplote, samo da je zrak še dvajsetkrat slabši prevodnik kot voda. Če vzamemo za zmožnost prevajanja toplote številko 10, ima voda številko 0.27 in zrak 0.0034. In če obratno damo zraku številko 1, ima voda približno številko 20, steklo 39 in železo 3000.

(Iz »Zdravja«)

Višina zaslužka, ki je oproščen davka.

Samska oseba je v spodaj navedenih državah oproščena davka, ako njen zaslužek ne presega navedenih dohodkov na leto:

v Angliji do	2396 RM = 31.997 Din,
v Franciji do	2241 RM = 29.917 Din,
v Nemčiji do	720 RM = 9.612 Din,
v Jugoslaviji do	4.800 Din.

Poročen oče z dvema otrokoma je oproščen plačevanja davka, ako njegov zaslužek ne presega letno spodaj navedenih dohodkov:

v Angliji do	5750 RM = 76.762 Din,
v Franciji do	4257 RM = 56.851 Din,
v Nemčiji do	1200 RM = 16.020 Din,
v Jugoslaviji do	7.200 Din.

Iz tega sledi, da plača samski delavec v Angliji davek šele od dohodkov, ki presegajo znesek 31.997 Din na leto, v Franciji 29.917 Din, v Nemčiji 9.612 Din, pri nas pa že od 4.800 Din. Pri poročenem z dvema otrokoma so zneski še enkrat višji.

V navedenih državah so spodaj navedeni letni dohodki v odstotkih obdavčeni nekako tako-le (za samce):

v Angliji:			
pri 20.025	10.06%;	pri 26.700	8.02%;
pri 40.050	8.39%;	pri 66.750	8.46%;
pri 133.500	13.71%;	pri 267.000	17.80%;
v Franciji:			
pri 20.025	8.02%;	pri 26.700	8.68%;
pri 40.050	8.67%;	pri 66.750	6.36%;
pri 133.500	9.91%;	pri 267.000	14.48%;
v Nemčiji:			
pri 20.025	23.67%;	pri 26.700	22.67%;
pri 40.050	22.65%;	pri 66.750	19.20%;
pri 133.500	17.54%;	pri 267.000	22.80%;

v Jugoslaviji:			
pri 20.025	15.00%;	pri 26.700	16.00%;
pri 40.050	16.00%;	pri 66.750	17.00%;
pri 133.500	19.00%;	pri 267.000	21.00%;

(Poročen oče z dvema otrokoma):

v Angliji:			
pri 20.025	12.48%;	pri 26.700	9.84%;
pri 40.050	7.19%;	pri 66.750	3.74%;
pri 133.500	7.36%;	pri 267.000	14.62%;

v Franciji:			
pri 20.025	9.90%;	pri 26.700	10.09%;
pri 40.050	7.41%;	pri 66.750	3.67%;
pri 133.500	6.05%;	pri 267.000	10.57%;

v Nemčiji:			
pri 20.025	21.34%;	pri 26.700	20.32%;
pri 40.050	19.11%;	pri 66.750	15.40%;
pri 133.500	13.67%;	pri 267.000	19.32%;

v Jugoslaviji:			
pri 20.025	15.00%;	pri 26.700	16.00%;
pri 40.050	16.00%;	pri 66.750	17.00%;
pri 133.500	19.00%;	pri 267.000	21.00%;

vse v dinarjih.

Velike so predvsem prve štiri številke. Ostale ne prihajajo v poštev.

Podatki za Anglijo, Francijo in Nemčijo: Stahl und Eisen. Za Jugoslavijo: Zakon o neposrednih davkih.

(»Delavska Pravica«.)

Ivan Perdan nasl., Ljubljana

Veletrogovina kolonijalnega in specerijskega blaga.

Nudi po najnižji dnevni ceni: kavo, riž, testenine, najfinejše namizno olje, čaj, žganje ter vse drugo specerijsko blago.

Postrežba točna in solidna.

Krojaški atelje

FRAN IGLIČ, LJUBLJANA

Pražakova ulica.

Izdeluje se za dame in gospode po najnovejših krojih. — Lastna zaloga modnega blaga. — Uradnikom znaten popust ali na obroke.

Varno naložite svoj denar v

VZAJEMNI POSOJILNICI

REGISTROVANI ZADRUGI Z OMEJENO ZAVEZO
V LJUBLJANI ♦ MIKLOŠIČEVA CESTA ŠT. 7
POLEG GRAND HOTELA UNION V LASTNI PALAČI

Obrestuje najugodneje
Telefonska številka 2412
Štev. poštne hran. 11.165

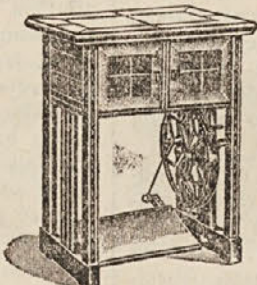
Tovariši!

Kupujte pri trdkah, ki oglašujejo v „NAŠEM GLASU“! Kdor podpira nas, ga podpiramo mi!

Priporočamo vam najboljše šivalne stroje in kolesa

Adler, Gritzner
Švicarski pletilni stroji Dubied

Brezplačen pouk v vozenju

Večelno jamstvo

edino le pri trdkah

Jos. Petelinc, Ljubljana
Tel. št. 2913. za vodo.

Modno blago, perilo in potrebščine za šivilje in krojače priporoča trdkah

A. PERSCHE
LJUBLJANA, Marijin trg št. 8.

Priporočamo trdkah
M. Tičar, Ljubljana
za nakup vseh pisarniških in šolskih potrebščin.

MANUFAKTURNA TRGOVINA

FABIANI & JURJOVEC

LJUBLJANA — STRITARJEVA ULICA 5

Priporoča svojo veliko izbiro volnenega blaga za gospode in dame. Belo blago za različno perilo v poljubni širini. Krasna zaloga zastorov in preprog. (Pliš, tapetri itd.) — Puh, perje, kapok, volna, žima vedno v zalogi. Blago je iz prvovrstnih angleških in čeških tovarn. Gg. uradnikom proti takojšnjemu plačilu 10% popusta.

Dežnike

Nogavice

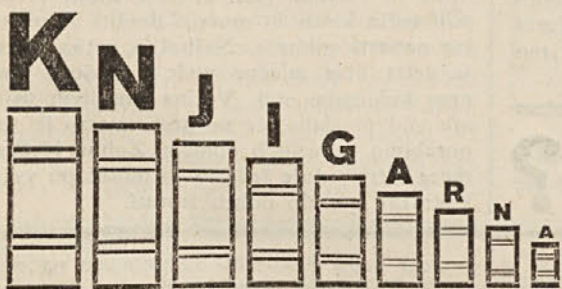

VSE IZ LASTNE TOVARNE

v priznato solidni in elegantni izdelavi
ODDAJAMO PO TOVARNIŠKIH CENAH
v naši prodajalni v Ljubljani,
PRED ŠKOFLJO 10

PRVA JUGOSLOVANSKA TOVARNA DEŽNIKOV IN NOGAVIC

JOSIP VIDMAR

UČITELJSKE TISKARNE

LJUBLJANA MARIBOR
FRANČIŠKANSKA 6 TYRŠEVA ULICA 44
TELEFON ŠTEV. 3397 TELEFON ŠTEV. 2628
RAČUN POŠTNE HRANILNICE ŠTEV. 10.761

priporoča cenjenemu občinstvu svojo zalogo vseh pisarniških in šolskih potrebščin. Lastna izdelovalnica šolskih zvezkov. Knjižarna sprejema naročbe na knjige iz inozemstva, na vse domače in inozemske liste, revije itd. Velika izbira pisemskega papirja, razglednic in slik. Cene solidne! — Postrežba točna! — Zahtevajte cenik!

Zadruga državnih uslužbencev za nabavo potrebščin, Ljubljana

Vodnikov trg št. 5.

R. Z. Z. O. Z.

Telefon št. 2421.

Državni uslužbenci!

Vaša nakupovalnica mora biti edino zadruga prodajalna. V zalogi ima vedno sveže specerijsko blago. Dostava na dom brezplačna. Preskrbuje kurivo, posreduje nakup manufakturnega blaga pri Zadrugi državnih železničarjev in pri trdkah Teokarovič.

Širite z adružno misel med svojimi tovariši!